

teorie přehodnocuje význam návratu Mardukových soch jako rozhodujícího podnětu pro sepsání tohoto textu, zdůrazňuje důležitost motivu zápasu boha s mořem, který je doložen již dávno před 12. stoletím př. Kr.,⁴⁴ a poukazuje na některá nová fakta, podle nichž se Mardukovi dostávalo titulů svrchovaného vládce (např. „král všech Igigů“, „nejznamenitější z Anunnaků“)⁴⁵ již ve starobabylónském období. Pokud ovšem alespoň jediný fragment takové starší verze mýtu nebude nalezen, zůstávají podobné úvahy pouhou nedokazatelnou teorií.

Fragmenty, z nichž byl celý text mýtu sestaven, byly objeveny na všech lokalitách Asýrie (Ninive, Aššur, Kalach, Sultantepe; pocházejí z období 750–600 př. Kr.) i Babylónie (Babylón, Borsippa, Kiš, Sippar, Uruk; pocházejí z období 600–300 př. Kr.), kde byly nalezeny literární texty. Souhrnně jsou datovány do období 750–300 př. Kr., nejstarší z nich pocházejí z Aššuru, pravděpodobně z období okolo roku 900 př. Kr. (mezi 1100–700 př. Kr.). Jakýkoli doklad o existenci tohoto mýtu před rokem 1000 př. Kr. ovšem chybí. Dochovaly se i komentáře k celému textu mýtu, z Ninive pochází další komentář ke jménům VII. tabulky.

I. TABULKA

- Když nahoře nebesa nebyla pojmenována,
dole zem jménem nebyla zvána,
(byl tu jen) prvotní Apsú, jejich zploditel,
(a) hřmotná⁴⁶ Tiamat, rodička veškerenstva.
- 5 Svě vody mísili dohromady,
houštiny z rákosu se vzájemně nesplétaly⁴⁷ a stvolý se na sebe nevrstvily.
Když žádný z bohů se (ještě) neobjevil,
jménem nebyl nazván, osudy nebyly určeny.
(Tu) v jejich nitru bohové stvoření byli,

⁴⁴ Zřejmě nejstarší doklad existence motivu zápasu boha bouře s mořem pochází z 18. stol. př. Kr. V dopise adresovaném jednomu z panovníků města Mari (zřejmě Zimrí-Limovi, 1782–1759 př. Kr.) ho jistý Núr-Su'en zpravuje o slovech boha bouře Addu z Aleppa, která byla pronesena ústy jednoho z proroků (*ápilum*): „Na trůn otce tvého jsem tě navrátil (a) zbraně, s nimiž s mořem (*témtum*) jsem bojoval, tobě jsem dal.“ Není ovšem vyloučeno, že se záznamem tohoto motivu se můžeme setkat dokonce již na fragmentu pocházejícím z akkadského období (24.–22. stol. př. Kr.; Durand 1993, 42–45).

⁴⁵ Al-Rawi 1992, 79; hymnus zřejmě pochází z období vlády Samsu-iluny (1749–1712 př. Kr.).

⁴⁶ Akkadský text: *mummu Tiamat*; podstatné jméno *mummu* zřejmě nemá nic společného s vlastním jménem Mummu, jehož nositelem je správce (*sukkallu* „dvorský úředník“) boha Apsúa. Výraz *mummu* je zde chápán jako přízvisko Tiamaty, které by mohlo souviset se sumerským slovem *umum/umún* „mistr, tvůrce(?)“ (viz VII 86, výklad 34. jména Mummu boha Marduka); mohlo by se rovněž jednat o chybný zápis akkadského slova *ummu* „matka“; zřejmě se však jedná, podle komentáře k řádce VII 121, o synonymum akkadského slova *rigmu* „hřmot“ (viz též I 133, II 19, III 23, III 81).

⁴⁷ Akkadský text: *gipára lá kissuru*; doslova „pastviny(?) nebyly dány dohromady“. Tento verš zřejmě evokuje obraz aluviální bažinaté krajiny známé z jižních oblastí Iráku při pobřeží Perského zálivu.

- 10 Lachmu a Lachamu⁴⁸ se objevili (a) jménem byli nazváni.
Zatím co rostli (a) sílili,
Anšar (a) Kišar byli stvořeni, mocnější než oni.
Dny se prodlužovaly, léta přibývala.
Anu, jejich syn, svým otcům byl roven,
- 15 Anšar svého prvorozence Anua (sobě) rovným učinil
a Anu k obrazu svému Nudimmuda zplodil.
On, Nudimmud, svých otců byl vládcem.
Bystrý, moudrý, obdařený silou,
mnohem mocnější než jeho děd Anšar,
- 20 neměl rovného mezi bohy, svými druhy.
Spolčili se bohové, druzi,
rušili Tiamatu a hluk jejich stále sílil.
Rozbouřili Tiamatino nitro
(a) tancem svým rušili vnitřek „Příbytku nebeského“,⁴⁹
- 25 (však ani) Apsú neutlumil jejich křik.
A Tiamat k tomu mlčela,
(i když) protivné jí bylo jejich konání,
nedobrá byla jejich cesta, (leč) ona je šetřila.
Tehdy Apsú, zploditel velkých bohů,
- 30 přivolal Mummua,⁵⁰ správce svého, a říká mu:
„Mummu, správce, těšiteli myslí mé,
pojď, k Tiamatě půjdeme!“
(I) šli a usedli před Tiamatou,
radíce se kvůli bohům, synům svým.
- 35 Apsú otevřel ústa svá a
na Tiamatu hlasitě se rozkřikuje:
„Protivné jsou mi jejich způsoby,
za dne nemohu odpočívat, za noci nemohu spát.
Chci zničit, zmařit jejich konání!
- 40 Nechť zavládne ticho, abychom mohli spát!“
Když to Tiamat uslyšela,
rozzlobila se, vzkřikla na manžela svého,
vzkřikla bolestně, sama jsouc velmi rozhněvána,

⁴⁸ Někteří badatelé se pokoušeli jména Lachmu a Lachamu etymologizovat, hledajíce v nich výraz pro „bláto, bahno“, což by snad mělo evokovat představu vzniku aluviální krajiny (Jacobsen 1976, 168, 256).

⁴⁹ „Nebeský příbytek“, sumersky Andurunna; v jednom dvojjazyčném sumersko-akkadském textu je tento výraz vyložen jako „místo, kde přebývá bůh Anu“ (Horowitz 1998, 109). Zde tedy zřejmě místo, kde přebývali bohové před stvořením nebes a země.

⁵⁰ Mummu je zde vlastní jméno Apsúova správce (akkadsky *sukkallu* „dvorský úředník“). Podle Damaskiova podání (viz s. 34) je Mummu (Moumís) dítětem (*paida*) Apsúa a Tiamaty, které on pokládá za „zřejmě duchovní svět“ (*noeton kosmon*).

- zloba se zmocnila jejího nitra.
- 45 „Cožpak my, co (dříve) jsme stvořili, (nyní) zničit máme?
Vskutku ohavné jsou jejich způsoby, leč shovívavě jednejme!“
V odpověď Mammu radí Apsúovi,
nepřisvědčil správce radě hřmotné (Tiamaty).⁵¹
„Znič, otče můj, (ty) neřádné způsoby!
- 50 Za dne budeš odpočívat, za noci budeš spát.“
Zaradoval se nad tím Apsú a rozjasnila se jeho tvář,
neboť zlo zosnoval vůči bohům, synům svým.
Mammu ho objal kolem krku,
posadil se mu na kolena a políbil jej.
- 55 Vše, co mezi sebou zosnovali,
bohové, synové jejich, se dozvěděli.
(Když) bohové to uslyšeli, pobíhali zmateně,
ztichli, němě usedli.
Nejchytřejší, zkušený (a) schopný,
- 60 všeznající Ea, úklady jejich prohlédl.
Vůči němu pojal pevný, všemocný plán,
své mocné, čisté zaklínání chytře vymyslel.
Pronesl je a nechal spočinout ve vodách,
(Apsúa) zmohl spánek (a) on sladce usnul.
- 65 (Tak) uspal Apsúa, spánkem byl přemožen,
(však) Mammu, správce, byl jako omámen.
(Ea) jej zbavil pásu, strhl jeho korunu,
odňal mu božskou záři (a) sám se jí oděl.
Apsúa spoutal a usmrtil jej,
- 70 Mummua uvěznil, konání jeho učinil přítrž.
Nad Apsúem zřídil své sídlo.
Uchopil Mummua, třímaje pevně jeho uzdu.
Když nepřátele své spoutal (a) zabil,
(když) Ea nad svými protivníky zvítězil,
- 75 uvnitř příbytku svého pokojně spočinul.
Nazval ho Apsú, určily se (tak) svatyně,⁵²
a založil v něm své božské sídlo.
(Tam) Ea a Damkina, jeho manželka, vznešeně usedli.
Ve svatyni osudů, v cele božských záměrů,
- 80 nejmocnější z mocných, mudřec bohů, bůh, Pán byl zplozen.
V nitru Apsú zrozen byl Marduk,
v nitru svatého Apsú zrozen byl [Marduk.]

⁵¹ Viz řádek I 4.

⁵² K řádku I 76 viz Durand 1994.

- Zplodil ho Ea, jeho otec,
porodila ho Damkina, jeho matka.
- 85 Sál (mléko) z ňader bohyň.
Chůva, jež ho (do náruče) brala, hrůznou ho naplnila vznešeností.
Nádherná jeho postava, jiskřivý jeho pohled,
mužný od svého zrození, nesmírně silný od samého počátku.
Uviděl ho Anu, zploditel jeho otce,
- 90 zajásal, rozzářil se, radostí se naplnilo jeho srdce.
Učinil ho dokonalým, dvojnásobné je jeho božství,
mnohem vznešenější, nad ostatní ve všem vynikal.
Nepředstavitelně dokonalé byly jeho údy,
nelze to pochopit, jen stěží to lze uzříť.
- 95 Čtvero bylo jeho očí, čtvero jeho uší.
Když pohnul svými rty, oheň vzplál.
Velké byly čtyři uši
a oči, stejně tak, vše viděly.
Povýšen byl mezi bohy, vynikající byla [jeho] postava,
- 100 obrovské jeho údy, od narození byl převeliký.
„Mari-utu, Mari-utu,⁵³
synu, Slunce, Slunce bohů!“
Oděn je září deseti božstev, je jí hojně pokryt.
Padesatero⁵⁴ hrůz se na něm navršilo.
- 105 (I) stvořil a zrodil Anu čtvero větrů⁵⁵
a vložil mu je do rukou. „Nechť hraje si můj syn!“
Stvořil prach, nechal (ho) nést bouří,
stvořil vlny, Tiamatu ruší.
Tiamat byla rušena, (neboť) se ve dne i v noci vzdouvaly,
- 110 bohům nebylo dopřáno klidu, ve větru(?) trpěli.
Pomyslili na zlé v nitrech svých
(a) Tiamatě, matce své, pravili:
„Když Apsúa, manžela tvého, zabíjeli,
nešla jsi mu na pomoc, seděla jsi mlčky.

⁵³ Jméno Marduk, ze sumerského tvaru AMAR.UTU „býček slunečního boha“, je zde zapsáno v podobě Mari-utu, která se skládá z akkadského slova *máru* „syn“ a sumerského slova UTU „Slunce“. Na rozdíl od tohoto „tradičního“ výkladu však existuje i výklad jiný, jenž chápe Marduka v jeho původním aspektu jako „boha bouře“ (tomu ostatně odpovídá i jedno z Mardukových padesáti jmen, totiž (48) Addu, VII 119–120), sumerskému výrazu UTU (resp. UD) přiřazuje význam „bouře“ a jméno Marduk vykládá jako „býček bouře“ (Jacobsen 1968; Durand 1993, 60–61).

⁵⁴ Marduk bude v závěrečné části mýtu obdařen padesáti jmény; „50“ je rovněž mystickým číselným označením boha Enlila, jehož Marduk nahradí v postavení nejvyššího božského vládce země.

⁵⁵ Tyto větry jsou blíže určeny dále ve verších IV 42–44; srovnej k tomu apokalyptickou vizi Danielovu, Da 7, 2.

- 115 (Anu) stvořil čtvero hrůzných větrů,
rozbouřily tvoje nitro a my nemůžeme spát.
Cožpak již nemyslíš na svého manžela Apsúa?
A (co) Mummu, který je spoután? Nyní jsi opuštěna.
[Nejsi] (již naší) matkou? (Jen) se zmateně pohybuješ.
- 120 [A nás,] co odpočinku nemáme, již nemiluješ?
[Mysli na naše] břímě(?), vyschlé jsou naše oči.
[Odejmi] (to) ustavičné [jařmo,] abychom mohli spát.
Dej [se do boje!] Pomsti je!
[...] v nicotu proměň!“
- 125 [I naslouchala] Tiamat a (jejich) řeč se jí líbila.
[„Jak] jste se uradili, učíňme (to) hned(?)!“
[Přidali se] bohové do tábora jejího(!),
páchající [zlo] vůči bohům, stvořitelům [svým.]
[Sroceni] se postavili po bok Tiamatě.
- 130 [Zuří, ve dne] i v noci ustavičně pletichaří.
Po bitvě dychtí, hněvem se chvějí, běsní.
Sešli se v radě, aby uchystali boj.
Hřmotná matka,⁵⁶ která vše tvoří,
připravila zbraně, jimž vzdorovati nelze, porodila hady
- 135 [s ostrými] zuby, nemilosrdnými tesáky(?).
Místo krve naplnila [jejich] těla [jedem.]
Zuřivé draky [oděla] hrůzou.
Božskou je obdařila září, naroveň postavila bohům.
„Kdo je uzří, slabostí nechť klesne,
- 140 nechť jejich těla útočit nepřestanou a nikdy se nedají [na ústup!“]
Stvořila hada rohatého, saň a Vlasatce,
démona bouře, vzteklého psa a štíra-člověka,
zuřivé vichry, mořského mládence a tura-[člověka.]
Nemilosrdné zbraně nesou, [bitvy] se nebojí.
- 145 Mocné jsou její příkazy, nemožno jim vzdorovat.
Vskutku takových jedenáct [stvořila.]
Z bohů, synů svých, kteří se [shromáždili] kolem ní,
vzvedla Kingua, mezi nimi [ho] povýšila.
Aby kráčel v čele vojsk, shromáždění předsedal,
- 150 zbraň do boje nesl, dal znamení k bitvě,
velel vřavě válečné,
(to vše) svěřila do jeho rukou, na trůn posadila jej.

⁵⁶ Akkadský text: *ummu chubur* doslova „matka-hřmot“; akkadské podstatné jméno *chubúru* znamená „ruch, hluk, lomoz“; srovnej k tomu řádek I 4. Souznlý výraz *Chubur* je však též jménem podsvětní řeky.

- „Zaklínání vyřkla jsem a ve shromáždění bohů povýšila tebe.
Vládu nad všemi bohy vložila jsem do tvých rukou.
155 Buď mocný, (vždyť) tys můj manžel znamenitý!
Tvé příkazy nechť mocnější jsou než všichni Anunnakové!“
Tabulku osudů mu dala, na hrud' mu ji zavěsila.
„Nechť není zrušen příkaz tvůj, nechť platný je [tvůj výrok!“]
Nyní, když Kingu povýšen byl (a) chopil se [nejvyšší božské moci,]
160 bohům, synům jejím(!), [určil] osudy.
„Slova vašich úst nechť oheň [uhasí,]
nechť množství jedu vašeho(!) ohromnou sílu zdolá!“

II. TABULKA

- Tiamat shromáždila stvůry své,
proti bohům, potomkům svým, připravila válku.
V budouc[nu] Tiamat horší Apsúa bude.
(Šik) bitevní že seřadila, dozvěděl se Ea.
5 Vyslechl Ea tuto zvěst,
byl (jí) zcela ohromen i usedl beze slova.
Když všechno uvážil a hněv jeho opadl,
k Anšarovi, svému otci, (na cestu) se vydal.
Před Anšara předstoupil, otce rodného,
10 a vyprávěl mu o všem, co Tiamat zosnovala.
„Otče můj, Tiamat, jež zrodila nás, pojala k nám nenávisť.
Shromáždění svolala, běsní a zuří.
Obrátili se k ní všichni bohové;
(dokonce) i ti, jež vy jste stvořili, po jejím boku jdou.
15 Srocení se postavili po bok Tiamatě.
Zuří, ve dne i v noci ustavičně pletichaří.
Po bitvě dychtí, hněvem se chvějí, běsní.
Sešli se v radě, aby uchystali boj.
Hřmotná matka, která vše tvoří,
20 připravila zbraně, jimž vzdorovati nelze, porodila hady
s ostrými zuby, nemilosrdnými tesáky(?).
Místo krve naplnila jejich těla jedem.
Zuřivé draky oděla hrůzou.
Božskou je obdařila září, naroveň postavila bohům.
25 „Kdo je uzří, slabostí nechť klesne,
nechť jejich těla útočit nepřestanou a nikdy se nedají na ústup!“
Stvořila hada rohatého, saň a Vlasatce,
démona bouře, vzteklého psa a štíra-člověka,
zuřivé vichry, mořského mládence a tura-člověka.

- 30 Nemilosrdné zbraně nesou, bitvy se nebojí.
Mocné jsou její příkazy, nemožno jim vzdorovat.
Vskutku takových jedenáct stvořila.
Z bohů, synů svých, kteří se shromáždili kolem ní,
vzvedla Kingua, mezi nimi ho povýšila.
- 35 Aby kráček v čele vojsk, shromáždění předsedal,
zbraň do boje nesl, dal znamení k bitvě,
velel vřavě válečné,
(to vše) svěřila do jeho rukou, na trůn posadila jej.
,Zaklínání vyřkla jsem a ve shromáždění bohů povýšila tebe.
- 40 Vládu nad všemi bohy vložila jsem do tvých rukou.
[Bud'] mocný, (vždyť) tys můj manžel znamenitý!
Tvé příkazy [necht'] mocnější jsou než všichni Anunnakové!
Tabulku osudů mu [dala,] na hruď mu ji zavěsila.
,Necht' není zrušen příkaz tvůj, necht' platný je tvůj výrok!'
- 45 Nyní, když Kingu povýšen byl (a) chopil se nejvyšší božské moci,
bohům, synům jejím, určil osudy.
,Slova vašich úst necht' oheň uhasí,
necht' množství jedu vašeho(!) ohromnou sílu zdolá!'
- Vyslechl Anšar slova velmi znepokojivá,
50 „Běda!“ zvolal, do rtu se hryzl.
V mysli byl rozhněván, v nitru pobouřen.
Před Eou, synem jeho, zeslábl jeho křik.
,Synu můj, tys započal (tu) válku,
vše, co jsi spáchal, vezmi teď na sebe!
- 55 Tys vypravil se proti Apsúovi, abys ho zabil;
a kdepak je protivník Tiamaty, kterou jsi rozběsil?'
- Ten, jenž si (vždycky) ví rady, kníže obezřelý,
moudrosti tvůrce, bůh Nudimmud,
slovem klidným, řečí mírnou,
- 60 otcí svému Anšarovi mile odvětil:
,Otče můj, (tys) srdce nevyzpytatelné, jež osudy určuje,
stvoření i zničení ve své moci máš.
Anšare, (tys) srdce nevyzpytatelné, jež osudy určuje,
stvoření i zničení ve své moci máš.
- 65 Něco ti povím, hnedle se upokoj
(a) uvědom si, že dobrou jsem vykonal věc.
Dříve než já jsem Apsúa zahubil,
kdo mohl předvídat nynější stav?
Dříve než jsem si pospíšil, skoncoval s ním
- 70 a věru ho zničil, (vzpomeň) co bylo!'
- Poslouchal Anšar (a) řeč se mu líbila,

- upokojilo se srdce jeho, Eovi pravil:
 „Synu můj, tvé činy jsou důstojné boha,
 strašlivý úder [zasadit] můžeš, jemuž čeliti nelze.
- 75 Eo, tvé činy [jsou důstojné] boha,
 strašlivý [úder zasadit] můžeš, [jemuž čeliti nelze.]
 K Tiamatě se vydej a odvrát její útok!
 Hněv její nechť [utiší tvoje] zaklínání!“
 Vyslechl řeč [otce svého Anšara,]
- 80 vydal se na cestu, kupředu kráčel.
 Šel Ea, prohlédl záměry Tiamatiny,
 [usedl] mlčky, vrátil se zpět.
 Před knížete Anšara předstoupil
 (a) pravil mu zkroušeně:
- 85 [„Otče můj,] Tiamatiny skutky mne převyšují,
 zkoumal jsem její konání, (leč) [mé] kouzlo (jí) nemůže čelit.
 Mocná je její síla, plná je hrůzy,
 ve spolku (s ostatními) je velmi mocná, nikdo se proti ní nemůže vydat.
 Její řev varovný neumlká, pro mne je (příliš) hlasitý.
- 90 Dostal jsem strach z jejího křiku a vrátil se zpět.
 Otče můj, nezoufej, znovu k ní (jiného) pošli!
 I když je mocná síla (té) ženy, mužově (síle) se nevyrovná.
 Rozežeň její sbory, záměry její zmař,
 dříve než na nás ruce své vztáhne!“
- 95 Anšar hněvivě vzkřikl,
 Anuovi, svému synu, (takto) praví:
 „Věrný synu (můj), zbrani bohů, hrdino,
 jehož síla mocná je (a) útoku jeho nelze vzdorovat,
 pospěš si a před Tiamatu předstup!
- 100 Mysl její upokoj, nechť uklidní se její srdce!
 Jestliže tě nevyslechne,
 prosebně ji oslov, nechť se utiší!“
 Vyslechl řeč otce svého Anšara,
 vydal se na cestu, kupředu kráčel.
- 105 Šel Anu, prohlédl záměry Tiamatiny,
 usedl mlčky, vrátil se zpět.
 Před Anšara předstoupil, [otce] svého [rodného,]
 (a) pravil mu zkroušeně:
 „Otče můj, Tiamatiny [skutky] mne převyšují,
 zkoumal jsem její konání, (leč) mé [kouzlo (jí) nemůže čelit.]
 Mocná je její síla, [plná] je hrůzy,
 ve spolku (s ostatními) je velmi mocná,
 nikdo se proti ní [nemůže vydat.]

- Její řev varovný neumlká, pro mne je (příliš) [hlasitý.]
Dostal jsem strach z jejího křiku a vrátil se zpět.
- 115 Otče můj, nezoufej, znovu k ní (jiného) pošli!
I když je mocná síla (té) ženy, mužově (síle) se nevyrovná.
Rozežeň její sbory, záměry její zmař,
dříve než na nás ruce své vztáhne!“
Ztichl Anšar, do země hledí,
- 120 k Eovi se otáčí, pokyvuje hlavou.
Shromáždili se Igigové (a) všichni Anunnakové,
jejich rty jsou sevřeny, sedí tiše.
Žádný bůh (proti ní) nejde [na jeho] pokyn,
(příkaz) čeliti Tiamatě z [jeho] rtů nevychází.
- 125 A pán Anšar, otec velkých bohů,
má srdce plné hněvu a nikoho (k sobě) ne[volá.]
Mocného syna, mstitele otce [svého,]
spěchajícího do boje, Marduka, hrdinu,
přivolal Ea na tajné místo,
- 130 vyjevil mu přání svého srdce.
„Marduku, rozvažuj, poslouchej otce svého!
Tys, můj synu, ten, kdo jeho srdce uklidní.
Před Anšara předstup!
Otevři [svá] ústa, je rozhněván, (však) až tě spatří, uklidní se!“
- 135 Zaradoval se pán nad slovem otce svého,
přiblížil se, před Anšara předstoupil.
Když ho Anšar spatřil, jeho srdce radostí se naplnilo.
Políbil ho na rty, odhodil svůj strach.
„Otče můj, nezůstávej němým, otevři svá ústa!
140 Jsem připraven vykonati vše, čeho srdce tvé si žádá.
[Anšare,] nezůstávej němým, otevři svá ústa!
Jsem připraven vykonati vše, čeho srdce tvé si žádá.
Kdo z mužů boj proti tobě rozpoutal?“
[„Synu můj,] Tiamat, žena, proti tobě se zbraní kráčí.“
- 145 [„Otče můj,] stvořiteli, raduj se a jásej!
Již brzy nohu na krk Tiamatě vložíš.
[Anšare,] stvořiteli, raduj se a jásej!
Již brzy nohu [na krk] Tiamatě vložíš.“
[„Jdi,] synu, znající všechnu moudrost!
- 150 [Tiamatu] utiš svým čistým kouzlem!
Bouře [vůz] válečný rychle vpřed poháněj!
[Však] zahnána-li nebude, vrať se zpět!“
Zaradoval se pán nad slovem otce svého,
zajásalo jeho srdce, otci praví:

- 155 „Pane, bohové, při osudu velkých bohů,
mám-li já býti mstitelem vaším,
Tiamatu spoutat, vám život zachránit,
shromážděte se, určete mi znamenitý osud!
Ve dvoraně všichni radostně zasedněte!
- 160 Svým slovem, stejně jak vy, nechť osudy určuji,
ať nezmění se nic, co stvořím já,
ať není odvolán, ať není zrušen žádný můj příkaz!“

III. TABULKA

- Anšar otevřel ústa svá,
Kakovi, správci svému, takto praví:
„Kako, správce, těšiteli mysli mé,
k Lachmuovi a Lachamuovi tebe poslat chci.
- 5 Tys lstivý (a) promluvit umíš.
Bohy, otce mé, ke mně přiveď!
Nechť všichni bohové (přede mne) předstoupí!
Nechť se do hovoru dají (a) k hostině usednou,
aby jedli chléb, popíjeli pivo,
- 10 [Mardukovi,] svému mstiteli, osud určili!
Jdi, Kako, (na cestu) se vydej, před ně předstup,
[vše,] co tobě říkám, jim opakuj!
„Anšar, syn váš, mne poslal;
pověřil mne, abych vám sdělil, [co] na srdci má.
- 15 [Takto (on pravil): ,Tiam]at, jež zrodila nás, pojala k nám nenávisť.
[Shromáždění] svolala, běsní a zuří.
Obrátili se k ní všichni bohové;
(dokonce) i ti, jež vy jste stvořili, po jejím boku jdou.
Sroceni se postavili po bok Tiamatě.
- 20 Zuří, ve dne i v noci ustavičně pletichaří.
Po bitvě dychtí, hněvem se chvějí, běsní.
Sešli se v radě, aby uchystali boj.
Hřmotná matka, která vše tvoří,
připravila zbraně, jimž vzdorovati nelze, porodila hady
- 25 s ostrými zuby, nemilosrdnými tesáky(?).
Místo krve naplnila jejich těla jedem.
Zuřivé draky oděla hrůzou.
Božskou je obdařila září, naroveň postavila bohům.
„Kdo je uzří, slabostí nechť klesne,
- 30 nechť jejich těla útočit nepřestanou a nikdy se nedají na ústup!
Stvořila hada rohatého, saň a Vlasatce,

- démona bouře, vzteklého psa a štíra-člověka,
zuřivé vichry, mořského mládence a tura-člověka.
Nemilosrdné zbraně nesou, bitvy se nebojí.
- 35 Mocné jsou její příkazy, nemožno jim vzdorovat.
Vskutku takových jedenáct [stvořila.]
Z bohů, synů svých, kteří se shromáždili [kolem ní,]
vzvedla Kingua, mezi nimi [ho povýšila.]
Aby krácel v čele vojsk, shromáždění [předsedal,]
- 40 zbraň do boje [nesl,] dal znamení [k bitvě,]
[velel] vřavě válečné,
(to vše) [svěřila] do jeho rukou, [na trůn] posadila jej.
,Zaklínání [vyřkla jsem] a ve shromáždění bohů [povýšila tebe.]
Vládu nad všemi bohy [vložit jsem] do tvých(!) rukou.
- 45 [Bud'] mocný, (vždyť) [tys] můj manžel znamenitý!
Tvé příkazy nechť mocnější jsou než všichni [Anunnakové!]
Tabulku osudů mu dala, na hrud' mu ji zavěsila.
,Nechť není zrušen příkaz tvůj, nechť platný je tvůj(!) výrok!
Nyní, když Kingu povýšen byl
(a) chopil se vlády,
- 50 bohům, synům jejím, určil osudy.
,Slova vašich úst nechť oheň uhasí,
nechť množství jedu vašeho(!) ohromnou sílu zdolá!
Poslal jsem Anua, čelit jí nemohl,
Nudimmud bál se, vrátil se zpět.
- 55 Marduk rozhodl se jít, mudřec bohů, syn váš,
aby se Tiamatě na odpor postavil, srdce ho pobídlo.
Leč takto mi pravil:
,Mám-li já býti mstitelem vaším,
Tiamatu spoutat, vám život zachránit,
- 60 shromážděte se, určete mi znamenitý osud!
Ve dvoraně všichni radostně zasedněte!
Svým slovem, stejně jak vy, nechť osudy určuji,
ať nezmění se nic, co stvořím já,
ať není odvolán, ať není zrušen žádný můj příkaz!'
- 65 Pospěšte si, svůj osud mu bez meškání určete!
Ať jde, ať vzdoruje vašemu mocnému nepříteli!''
Šel Kaka, cestou se ubíral
k Lachmuovi a Lachamuovi, bohům, otcům svým.
Poklonil se, zemi před nimi políbil,
- 70 vzpřímil se, stojí a praví jim:
,Anšar, syn váš, mne poslal;
pověřil mne, abych vám sdělil, co na srdci má.

- Takto (on pravil): ,Tiamat, jež zrodila nás, pojala k nám nenávist.
Shromáždění svolala, běsní a zuří.
- 75 Obrátili se k ní všichni bohové;
(dokonce) i ti, jež vy jste stvořili, po jejím boku jdou.
Sroceni se postavili po bok Tiamatě.
Zuří, ve dne i v noci ustavičně pletichaří.
Po bitvě dychtí, hněvem se chvějí, běsní.
- 80 Sešli se v radě, aby uchystali boj.
Hřmotná matka, která vše tvoří,
připravila zbraně, jimž vzdorovati nelze, porodila hady
s ostrými zuby, nemilosrdnými tesáky(?).
Místo krve naplnila jejich těla jedem.
- 85 Zuřivé draky oděla hrůzou.
Božskou je obdařila září, naroveň postavila bohům.
,Kdo je uzří, slabostí nechť klesne,
nechť jejich těla útočit nepřestanou a nikdy se nedají na ústup!
Stvořila hada rohatého, saň a Vlasatce,
- 90 démona bouře, vzteklého psa a štúra-člověka,
zuřivé vichry, mořského mládence a tura-člověka.
Nemilosrdné zbraně nesou, bitvy se nebojí.
Mocné jsou její příkazy, nemožno jim vzdorovat.
Vskutku takových jedenáct stvořila.
- 95 Z bohů, synů svých, kteří se shromáždili kolem ní,
vzvedla Kingua, mezi nimi ho povýšila.
Aby kráčel v čele vojsk, shromáždění předsedal,
zbraň do boje nesl, dal znamení k bitvě,
velel vřavě válečné,
- 100 (to vše) svěřila do jeho rukou, na trůn posadila jej.
,Zaklínání vyřkla jsem a ve shromáždění bohů povýšila tebe.
Vládu nad všemi bohy vložila jsem do tvých rukou.
Buď mocný, (vždyť) tys můj manžel znamenitý!
Tvé příkazy nechť mocnější jsou než všichni Anunnakové!
- 105 Tabulku osudů mu dala, [na hruď mu ji zavěsila.]
,Nechť není [zrušen] příkaz tvůj, [nechť platný je tvůj výrok!]
Nyní, když Kingu povýšen [byl (a) chopil se vlády,]
bohům, synům jejím, [určil osudy.]
,Slova vašich úst [nechť] oheň [uhasí,]
- 110 [nechť] množství jedu vašeho(!) ohromnou sílu [zdolá!]
Poslal jsem Anua, [čelit jí nemohl,]
Nudimmud bál se, [vrátil se zpět.]
Marduk rozhodl se jít, mudřec [bohů, syn váš,]
aby se Tiamatě na odpor postavil, [srdce ho pobídlo.]

- 115 Leč takto [mi pravil:]
 „Mám-li já býti [mstitelem vaším,]
 Tiamatu spoutat, [vám život zachránit,]
 shromážděte se, [určete mi znamenitý osud!]
 Ve dvoraně [všichni radostně zasedněte!]
- 120 Svým slovem, stejně jak [vy, nechť osudy určuji,]
 ať nezmění se nic, co stvořím [já,]
 ať není odvolán, ať není zrušen žádný [můj příkaz!]
 Pospěšte si, svůj osud mu bez meškání [určete!]
 Ať jde, ať vzdoruje vašemu mocnému nepříteli!“
- 125 (Když to) Lachcha⁵⁷ a Lachamu uslyšeli, vzkřikli hlasitě,
 všichni Igičové vykřikli bolestně.
 „Co se stalo, že takové [rozhodnutí] učinila?
 Nerozumíme Tiamatinu konání!“
 Zmateně pobíhají, běží
- 130 všichni velcí bohové, již určují [osudy.]
 Před Anšara předstoupili naplnění [radostí,]
 navzájem se políbili, ve shromáždění [...]
 Do hovoru se dali (a) k hostině [usedli,]
 jedli chléb, popíjeli [pivo,]
- 135 sladkým mokem svá hrdla prolévali.
 Jak pivo popíjeli, nálada stoupala,
 velmi bezstarostnými se stali a mysl jejich byla rozjařena.
 Mardukovi, mstiteli svému, osud určili!

IV. TABULKA

- Připravili mu stolec knížecí,
 před svými otci usedl, aby se ujal vlády.
 „Vážený jsi mezi bohy velikými,
 rozhodnutí tvé sobě rovného nemá, příkaz tvůj je příkazem Anua.
- 5 Marduku, vážený jsi mezi bohy velikými,
 rozhodnutí tvé sobě rovného nemá, příkaz tvůj je příkazem Anua.
 Od tohoto dne se nezmění, co přikážeš,
 tvá ruka nechť pozvedá i sráží.
 Nechť pevný je výrok tvůj, o tvém příkaze nebude pochyb;
- 10 žádný z bohů hranici tvou nepřekročí.
 Svatyně bohů si zaopatření žádají;
 kde jsi ty, tam budou (i) stánky jejich.

⁵⁷ Varianta jména Lachmu.

- Marduku, tys mstitel náš.
 Vládu nad veškerenstvem tobě jsme dali,
 15 usedni ve shromáždění, nechť rozhodující je tvé slovo!
 Tvé zbraně ať neminou cíle, ať zdrtí nepřátele tvé!
 Pane, smiluj se nad tím, kdo v tebe věří,
 však zbav života (toho) boha, jenž se chopil zla!“
 I stvořili mezi sebou jedno souhvězdí,
 20 Mardukovi, synovi svému, pravili:
 „Tvé rozhodnutí, pane, nechť nejpřednější je mezi bohy,
 slovo tvé nechť ničí i tvoří!
 Na tvůj příkaz ať zničeno je souhvězdí,
 znovu rozkaž, a souhvězdí ať nedotčeno vzejde!“
 25 Prikázal a ústy jeho souhvězdí bylo zničeno,
 rozkázal znovu a souhvězdí (opět) stvořeno bylo.
 Když (sílu) slova toho uzřeli bohové, otcové jeho,
 zaradovali se (a) zdravili (jej): „Marduk je král!“
 Přidali mu žezlo, trůn a královskou hůl,
 30 (též) mu dali zbraň, jíž čelit nelze a jež nepřítel sráží.
 „Jdi, protni hrdlo Tiamatě!
 Nechť větry její krev (všem) na vědomost roznesou!“⁵⁸
 (Když) pánovi určili osud bohové, otcové jeho,
 cestu úspěchu a zdaru jemu připravili.
 35 On zhotovil luk, zbraní svou (ho) učinil,
 přiložil šíp, upevnil tětivu.
 V pravici palcát pozvedl,
 luk a toulec si zavěsil po bok.
 Položil blesk před tvář svou,
 40 plamenem ho naplnil, jenž ustavičně hoří.
 Upletl síť, aby do ní Tiamatu chytil,
 sebral čtvero větrů, aby nic z ní neuniklo;
 vítr jižní, vítr severní, vítr východní (i) vítr západní.
 Po boku síť zavěsil (s) dary otce svého Anua.⁵⁹
 45 Stvořil vítr zlý, smršť, bouří písečnou,
 čtyřnásobný vítr, sedminásobný vítr, vichřici, vítr, jemuž čelit nelze.
 I vypustil sedmero větrů, jež stvořil;
 aby rozbouřily nitro Tiamaty, vykročily za ním.
 Pozvedl pán potopu, svou mocnou zbraň,

⁵⁸ Stejný obraz se nachází i v mýtu o Anzúovi (II 18, 114, 136, III 22, starobabylónská verze II 70, 72), odkud byl bezpochyby převzat. Nicméně ptačí peří je vhodnějším předmětem, který může být roz-nášen větrem, než krev.

⁵⁹ Tj. se jmenovanými čtyřmi větry, které Anu již dříve dal Mardukovi, viz I 105–106.

- 50 v hrůzný vůz bouře, již vzdorovati nelze, vstoupil,
čtyřspřeží připřáhl k němu.
Zabijáka, Nemilosrdného, Pustošitele, Okřídleného;
pysky mají odhaleny, jejich zuby nesou jed.
Neznají únavu a umějí pustošit.
- 55 Po pravici jeho boj hrozný a zápas stojí,
po levici bitva, jež všechny spiklence sráží.
Oblekl si oděv (a) pancíř, jenž hrůzu vzbuzuje,⁶⁰
děsivou božskou září pokryl si hlavu.
Kupředu šel pán, cestou kráčel,
- 60 k zuřící Tiamatě se vydal.
Na svých rtech má zaklínání,
rostlinu, jež chrání proti jedu, v ruce svírá.
Tehdy kroužili okolo něj, bohové kroužili okolo něj,
bohové, otcové jeho, kroužili okolo něj, bohové kroužili okolo něj.
- 65 Přiblížil se pán (a) v nitro Tiamaty hledí,
záměry Kingua, jejího manžela, zkoumá.
Hledí a nejistá je jeho chůze,
zmařeny jsou jeho záměry a jeho činy zmateny.
A bohové, pomocníci, kráčejíci mu po boku,
- 70 patří na hrdinu, vůdce, jejich pohled je zastřen.
Tiamat vyrkla [zaklínání,] aniž by se otočila,
na rtech má podvod a lež.
[„ ...] co pán, bohové tvůj útok,
... shromáždili se kolem tebe.“
- 75 [Pozdvih] pán potopu, svou mocnou zbraň,
na zuřící Tiamatu ji poslal s těmito (slovy):
„Proč dobrotivou chceš se zdát,
když srdce tvé (jen) na boj pomýšlí?
Synové křičeli, otce své sužují
- 80 a ty, matka jejich, slitování nemáš.
Kingua za manžela jsi sobě zvolila,
neprávem jemu udělila vládu,
Anšara, krále bohů, (toliko) zlem jsi obmýšlela
a vůči bohům, otcům mým, (jen) špatnost jsi strojila.
- 85 Ať se připraví tvé vojsko, ať spojí zbraně tvé!
Nuže pojď, já a ty se dejme do boje!“
Když to Tiamat uslyšela,

⁶⁰ Nejčastěji uváděný příklad aliterace v akkadském literárním textu – *nachlapta apluchti pulchāti chalipma* – vzniklé nahromaděním a opakováním hlásek chlp.

- počínala si jak šílená, rozum ji opustil.
 Tiamat vzkřikla divoce, (tak) hlasitě,
 90 že celé její tělo až v základech se zachvělo.
 Zaklíná, kouzelná slova pronáší
 a bohové bitvy ostří zbraně své.
 I střetla se Tiamat a mudřec bohů Marduk,
 propleteni v zápase, spojeni v bitvě.
 95 Rozprostřel pán svou síť, do té ji chytil,⁶¹
 vítr zlý, jenž vzadu stál, vypustil proti ní.
 (Když) Tiamat otevřela ústa, aby jej pohltila,
 vrh do nich vítr zlý, rty nemohla sevřít.
 Zuřivé vichry její nitro naplnily,
 100 život se nadmul, ústa široce otevřela.
 Vystřelil šíp, rozerval jí břich,
 vnitřnosti její profal, rozpoltil srdce.
 Spoutal ji a její život uhasil,
 odhodil mrtvolu a postavil se na ni.
 105 Když vůdce Tiamatu zabil,
 zmateno bylo její vojsko, rozptýlily se zástupy,
 i bohové, pomocníci, krácející jí po boku,
 zachvěli se hrůzou (a) dali se na ústup.
 I vyrazili(?), chtějíce si život zachránit,
 110 (však) obklíčení ze všech stran nemohli utéci.
 Sevřel je a zlomil jejich zbraně.
 Do sítě jsou uvrženi, lapeni do tenat.
 Tísni se v koutech, plní nářku.
 Tak v žaláři nesou svůj trest.
 115 A jedenáct hrůzyplných stvůr,
 celou smečku(?) démonů krácejících po pravici její,
 přidržel na uzdě a spoutal jejich paže.
 I s jejich zbraněmi pod sebe je zašlapal.
 A Kingua, jenž se stal nejmocnější mezi nimi,
 120 svázal a přičetl k mrtvým bohům.⁶²
 Odňal mu tabulku osudů, již neprávem obdržel,
 (vlastní) pečeti (ji) zapečetil a sobě zavěsil na hrud'.
 Když nepřátele své spoutal a zabil,
 mocného protivníka otrokem učinil(?),

⁶¹ Jeden z dokladů pro to, že mýtus *Enúma eliš* byl inspirován mýtem o Anzúovi. „Moře“ do sítě polapit nelze, zcela jinak je tomu však s ptákem.

⁶² Mrtví bohové – bohové, kteří po své porážce v boji byli vykázáni do podsvětí.

- 125 Anšarova vítězství nad odpůrci beze zbytku dosáhl
(a) přání Nudimmudovo splnil Marduk, hrdina,
nad spoutanými bohy zostřil svou vazbu
a k Tiamatě, již spoutal, se vrátil.
Přišlápl pán spodek Tiamatina (těla),
- 130 svou zbraní nemilosrdnou (jí) lebku roztříštil
(a) profal žíly její.
Severní vítr (krev všem) na vědomost roznesl.⁶³
(Když) spatřili (to) otcové jeho, zaradovali se (a) s jáсотem
mu přinášeli množství darů.
- 135 Spočinul pán, na (Tiamatinu) mrtvolu hledí,
(ten) zárodek rozděliti chce (a) stvořit (věci) důmyslné.
Roztrh ji vedví jak sušenou rybu,
z jedné půle sklenul nebesa.
Roztáhl kůži, postavil stráže;
- 140 jim (pak) přikázal, aby nedali vytéci vodám.
Prošel nebesy, oblohu prozkoumal
a zřídil (tam) protějšek Apsú, Nudimmudova sídla.
Přeměřil pán podobu Apsú,
k obrazu Ešgally zbudoval Ešarru.
- 145 (V) Ešgalle, Ešaře, již stvořil, (a v) nebesích
Anuovi, Enlilovi a Eovi svatyně jejich dal obývat.⁶⁴

V. TABULKA

(Marduk) zbudoval stanoviště velkým bohům,
hvězdy, podoby jejich, v souhvězdí seskupil.⁶⁵
Určil rok, hranice stanovil,⁶⁶
(každému z) dvanácti měsíců přisoudil po třech hvězdách.

5 Když vymezil počet dnů (jednoho) roku,
vyznačil stanoviště (hvězdy) Néberu, aby určeny byly svazky jejich.
Aby nikdo nechybil, nedbalosti se nedopustil,
stanoviště Enlila a Ey zřídil spolu s ní.⁶⁷
Otevřel brány na obou stranách,

⁶³ Viz řádek IV 32.

⁶⁴ Řádky 145 a 146 jsou uspořádány chlasticky, sídlem boha Anua jsou nebesa, sídlem boha Enlila je Ešarra, sídlem boha Ey je Ešgalla/Apsú. Ke jmenovaným kosmickým sférám viz s. 24.

⁶⁵ Viz též text *Enúma Anu Enlil*, s. 76, který stejný stvořitelství akt připisuje bohům Anuovi, Enlilovi a Eovi.

⁶⁶ Zřejmě jsou míněny „hranice“ mezi „cestou boha Enlila“, „cestou boha Anua“ a „cestou boha Ey“, tří pásů směřujících od východu k západu, na něž se podle mezopotamských astronomických textů dělila ve směru od severu k jihu nebeská klenba.

⁶⁷ Néberu, planeta Jupiter, se nacházela v prostřední „cestě boha Anua“; „stanoviště Enlila“, souhvězdí Velkého vozu, se nacházelo v severní „cestě boha Enlila“; „stanoviště Ey“, souhvězdí Jižní ryby, se nacházelo v jižní „cestě boha Ey“. Mardukova hvězda Néberu a obě souhvězdí se podle

- 10 závoru upevnil vlevo i vpravo.
V (Tiamatině) bříše umístil (nebes) výšiny.
Nannárovi dal vzejít, svěřil (mu) noc
a určil mu klenot její k rozpoznání dnů.
„Znovu a znovu v kotouči světelném na pouť se vydávat budeš, měsíc co měsíc!
- 15 Když na počátku vyjdeš nad zemí,
budeš (jak) srpek po šest dní zářit!
Sedmého dne (necht) kotouče [je půll!]
Patnáctého dne, v polovi[ně měsí]ce, stát budeš v opozici!
Když nad obzorem Šamaš tě [spatří,]
- 20 poznenáhlu ubývej a ustupuj zpět!
O novoluní přiblíž se k dráze Šamašově,
s nímž třicátého [dne] stát budeš v konjunkci (a) dosáhneš stejné výšky!^{68 69}
[...] znamená, sleduj cestu její,
[...] přistupte a vyneste rozsudek!
- 25 Nechtě [... Šamaš, ... vraždu] (a) násilí!
[...] mne.
[...]
[...]
Šamaš [...]
- 30 V [...]
[...]
[...]
Nechtě nenastane [...]
[...]
- 35 V [...]
[...]
[...]

tzv. „Astrolábu B“ nacházejí na obloze na sklonku starého a počátku nového roku okolo jarní rovnodennosti (v měsících *Addaru* a *Nisannu*, 12. a 1. měsíc), kdy jako by stály v čele každoroční a stále se opakující pouti hvězd po nebeské klenbě.

⁶⁸ V těchto devíti verších jsou popisovány jednotlivé fáze Měsíce, tj. první čtvrt, úplněk, poslední čtvrt a nov, kdy dochází ke konjunkci Měsíce (*Nannáru*) se Sluncem (*Šamaš*).

⁶⁹ Babylónské kosmologické představy se pozoruhodným způsobem odrážejí v Homérově *Íliadě* (XVIII. zpěv, 483–489; Homér 1980, 357) v popise Achilleova štítu zhotoveného bohem Héfaistem: „Uprostřed znázornil zem, bání nebeskou, jakož i moře, / slunce, jež únavy nezná a měsíc v úplňku právě, / zhotovil všechny hvězdy, tu ozdobu nočního nebe, / souhvězdí Plejád a Hyád a silného Óarióna, / Medvěda, jemuž i *Vúz* tak často říkají lidé: / točí se na témže místě a pohlíží na Óarióna, / do proudů Ókeanových jen on se nechodí koupat.“ Spíše než z mýtu *Enúma eliš* však obsahová stránka těchto veršů vychází z babylónských astronomických a astrologických textů (*MUL.APIN*, *Enúma Anu Enlil*, *Astroláb B* atd.), jejichž vybraným částem co do pořadí jednotlivých nebeských těles a souhvězdí a charakteristiky jejich pohybu velmi přesně odpovídá (viz k tomu podrobněji Legacy 1998, 129).

- [...]
[...]
- 40 Rok [...]
O svátku [Nového roku ...]
Rok [...]
Nechť [...]
Závora u východu [...]
- 45 Poté co dny [...]
Noční a [denní] hlídku [...]
Tiamatinu slinu [...]
Marduk stvořil [...]
sebral a v dmoucí se [mračna] proměnil.
- 50 Závany větru, déšť,
závoje mlhy – množství jejích slin –
svěřil sobě samému, vložil do ruky své.
Položil hlavu její, na [ní] horu navršil.
Pramen otevřel vodou nasycený.
- 55 Otevřel v jejích očích E[uftrat] a Tigris.
Nozdry jí ucpal, [...] ponechal.
Navršil na jejích ňadrech vzdálená [pohoří]
(a) prorazil zřídla, aby vydala zásoby vody.
Skroutil její chvost a svázal v silné pouto,⁷⁰
- 60 [...] Apsú pod nohama jeho.
[Položil steh]no její(?), podpíralo nebesa,
[(druhou) půlí] zemi zastřešil (a) zpevnil.
[Když] dílo v nitru Tiamatině dokončil(?),
[rozprostřel] svoji síť, zcela ji vyprázdnil.
- 65 Stvořil nebesa a zemi [...]
[...] svazky jejich [...] pevné jsou.
Když obřady své ustanovil, vytvořil [svůj] řád,
[otěže] (správy jejich) upustil (a) svěřil Eovi.
[Tabulku] osudů, které se Kingu zmocnil, přinesl,
- 70 při prvním(?) spatření(?) vzal a věnoval ji Anuovi.
[...] boje, jež zavěsil (a) na hlavu si ho vložil,
[...] přivedl před otce své.
[A] jedenácti stvůrám, jež Tiamat stvořila, o[bludám,]
jejich [zbraně] zlomil, u svých nohou (je) uvěznil.

⁷⁰ Akkadsky *durmáchu* „mocný provaz“, držel pohromadě jednotlivé části vesmíru. Není známo, jaký obraz si Babylóňané vytvořili o Tiamatině personifikované podobě. Předpokládá se však, že obrazy na pečetních válečcích, které znázorňují boj jakéhosi boha s drakem, se vztahují k boji Marduka s Tiamatou.

- 75 Vytvořil podobizny [jejich (a) v bráně] Apsú je umístil;
trvalé znamení budiž to pro budoucnost!
I spatřili (to) [bohové] a v nitru svém radostně zaplesali,
Lachmu i Lachamu a všichni otcové jeho.
Král Anšar ho objal a pozdravil jej,
- 80 Anu, Enlil a Ea množstvím ho zahrnuli darů.
[Matka] Damkina, která ho zrodila, nad ním zajásala,
dobrým [...] rozjasnila jeho líc.
Usmúví, jenž dar její co poselství (mu) přinesl,
svěřil úřad správce Apsú a svatyní (všech) správu.
- 85 I shromáždili se všichni Igičové a kořili se mu,
Anunnakové, co jich je, líbali mu nohy.
[Sešli se] společně v pokorné úkloně,
povstali [před ním], (pak) poklekli, (volajíce): „Hle, toť král!“
[Když bohové,] otcové jeho, nasýtí se jeho púvabu,
- 90 [...] pokrytý prachem bitvy.
[...] vodou(?) ...
cedrovým (olejem) [...] provoněl tělo své.
Oděl se v roucho knížecí,
královský lesk, korunu hrozivé vznešenosti.
- 95 V pravici palcát pozvedl,
[...] levicí uchopil.
[...]
[...] nohy své opřel.
Položil na [...]
- 100 Žezlo úspěchu a zdaru po svém boku [zavěsil].
Když září [...]
Svou síť Apsú hrozným [...]
Usadil jak [...]
Uvnitř chrámu [svůj] trůn [...]
- 105 Ve své svatyni [...]
Všichni bohové [...]
Lachmu a Lachamu [...]
otevřeli ústa svá a [pravili] bohům Igičům:
„Dříve byl Marduk synem naším milovaným,
- 110 nyní (však) králem je vaším. Příkazů jeho dbejte!“
A znovu promluvili, společně řkouce:
„Lugaldimmerankia jest jeho jméno. Jemu důvěřujte!“
Když Mardukovi vládu odevzdali,
popřáli mu dobro a zdar.
- 115 „Od tohoto dne ty pečovatí budeš o svatyně naše
(a) vše, co přikážeš, my vykonáme!“

- Marduk otevřel ústa svá a pravil
 bohům, otcům svým, řka:
 „Nad Apsú, sídlem modravým,
 120 proti Ešařře, již jsem pro vás zbudoval,
 dole pod oblohou zpevnil jsem půdu.
 Dům (tam) postavím, nechť sídlem je hojnosti!
 Uvnitř položím základy svatyně jeho,
 svůj umístím příbytek, upevním vládu!
- 125 Když z Apsú vystupovat budete k shromáždění (poradnímu),
 zde všichni naleznete nocleh svůj.
 Když z nebes sestupovat budete k [shromáždění] (poradnímu),
 zde všichni naleznete nocleh svůj.
 Nazvu ho jménem [Babylón,] ‚Obydlí velkých bohů‘.⁷¹
- 130 My v něm [svátek] budeme slavit.“
 [Vyslechli bohové,] otcové jeho, tu řeč,
 [Mardukovi, synovi svému, odvětili] takto:
 „Nade vším, co stvořily ruce tvé,
 kdo [...] má?
- 135 Nad zemí, již stvořily ruce tvé,
 kdo [...] má?
 V Babylónu, jež jménem jsi nazval,
 [tam] provždy připrav [nocleh] náš,
 [...] naši oběť pravidelnou nechť přinášejí!
- 140 [...] Někdo dílo naše, jež my [...] Na tom místě [...] robotu jeho [...]“
 Zaradovali se [...] Bohové [...] je.
- 145 Ten, jenž zná, [...] jim světlo.
 Otevřel [ústa svá ...]
 [...] je [...]
 [...] Poklonili se mu bohové a pravili
- 150 Lugaldimmerankiovi, pánu svému, [řkouce:]
 „Dříve byl pán synem [naším milovaným,]
 nyní (však) králem je naším [...] On, jenž [nás] (svým) zaklínáním [...] při životě zachoval,
 [...] božské záře, palcátu i žezla.
- 155 [...] všechnu moudrost,
 nechť připraví plá[ny ...] my!“

⁷¹ „Obydlí (doslova ‚domy‘) velkých bohů“; volný výklad jména Babylón, sumersky Kadingirra, akkadsky Báb-ili „Brána boží“.

VI. TABULKA

- Marduk vyslechl slova bohů
i zachtělo se mu stvořit důmyslné (věci).
Ústa svá otevřel (a) sdělil Eovi,
co v srdci svém rozvážil, takto radí:
- 5 „Seberu krev, udělám kosti
a stvořím lidskou bytost, nechť její jméno je člověk!
Člověka stvořím, lidskou bytost.
Obtížen bude robotou bohů a oni si odpočinou.
K lepšímu též změním jejich bytí,
- 10 stejně ctění, však ve dvě části rozdělení budou.“⁷²
I odvětil mu Ea, takto praví,
o záměru (svém, jak popřát) odpočinku bohům, ho zpravuje.
„Nechť vydán je mi jeden z jejich bratrů,
on zahuben a lidé stvoření budou!
- 15 Nechť shromáždí se velcí bohové,
zlosyn ať vydán je, ostatní (však) budou zachováni!“
Marduk shromáždil velké bohy,
laskavě (s nimi) jedná, udílí pokyny
(a) jeho řeč bohové pozorně sledují.
- 20 Takto k Anunnakům hovoří král:
„Věru pravdivé byly dřívější výroky vaše,
(nuž) povězte mi upřímně,
kdo vyvolal (ten) boj,
Tiamatu popouzel, rozpoutal válku?
- 25 Vydejte mi toho, kdo vyvolal ten boj,
já potrestám jej, vy si odpočinete!“
I odvětili mu Iggigové, bohové velcí,
Lugaldimmerankiovi, rádci bohů, pánu svému:
„Kingy vyvolal ten boj,
- 30 Tiamatu popouzel, rozpoutal válku.“
Před Eou v poutech ho přidrželi
(a) za trest proťali mu žíly.
Z krve jeho stvořil (Ea) lidstvo,
robotou bohů je obtížil a bohy osvobodil.
- 35 Když člověčenstvo stvořil moudrý Ea,
robotou bohů je obtížil –
takové dílo pochopit nelze,
díky důvtipu (samého) Marduka, stvořil je Nudimmud –

⁷² Tj. na bohy nebeské a bohy podsvětní, viz též VI 39 an.

- rozdělil Marduk, bohů král,
40 všechny Anunnaky nahoře i dole.
 Svěřil (je) Anuovi k ochraně příkazů jeho,
 na nebi tři sta umístil stráží
 (a) stejně tak stanovil podsvětí řád.
 Šesti stům (bohů) dal nebe a podsvětí k obývání.
- 45** Když vydal všechny (ty) pokyny
 (a) Anunnakům nebes a podsvětí podíly jejich příkřl,
 (tu) otevřeli Anunnakové ústa svá
 (a) Mardukovi, pánu svému, pravili:
 „Nyní, pane, když jsi nám svobodu dal,
50 jak jen svůj dík ti máme projevít?
 Nuž zbudujme (tu) svatyni, jež jménem nazvána byla!
 Kéž ve tvém přibytku (nalezneme) nocleh svůj, spočiňme v něm!
 Postavme (tu) svatyni (a) oltář v ní!
 Kdykoli my (tam) dorazíme, budeme mít kde spočinout.“
- 55** Když to Marduk uslyšel,
 jak (třpytný) den se rozjasnila jeho líc.
 „Zbudujte (tedy) Babylón, (to) vytoužené dílo,
 ať připraveny jsou jeho cihly, vztyčte (tu) svatyni!“
 Anunnakové udeřili motykou
60 (a po celý) jeden rok hnětli cihly.
 Druhý když nadešel rok,
 vztyčili vrcholek Esagilu, protějšku Apsú.
 Postavili vysokou chrámovou věž (protějšku) Apsú,
 (kde) Anuovi, Enlilovi, Eovi a jemu samému uchystali přibytěk.
- 65** On (pak) před nimi vznešeně usedl.
 (Vzhůru) až k základům Ešarry tyčí se (chrámové) rohy.⁷³
 Když hotova byla stavba Esagilu,
 všichni Anunnakové vlastní si zbudovali svatyně.
 I shromáždilo se celkem tři sta Igiů nebes a šest set (bohů) z Apsú.⁷⁴
- 70** Ve vznešené svatyni, kde zřídili sídlo jeho,
 bohy, otce své, k hostině usadil pán.
 „Toto je Babylón, místo vašeho přibytku.
 Zde plesejte, usedejte k radovánkám!“
 I zaujali velcí bohové svá místa,
75 poháry rozestavili, usedli k hostině.
 Když dali zaznít radostnému zpěvu a hudbě,

⁷³ Vrcholky mezopotamských chrámů byly ozdobeny býčímí rohy. Vrcholek chrámu Esagil sahal až ke kosmické sféře nazývané Ešarra, resp. až k nebesům.

⁷⁴ Tento řádek je zřejmě neorganickou pozdější vsuvkou, neboť je v rozporu s textem VI 39–44.

- v úctyhodném (chrámu) Esagil přinesli oběť (svou).
Příkazy byly stanoveny (a) všechna rozhodnutí
(a) sídla nebes a podsvětí si rozdělili všichni bohové.
- 80 (Tu) usedlo padesát velkých bohů
(a) sedm bohů osudů k rozhodnutí povoláno bylo.
Uchopil pán luk, zbraň svou, před ně jej položil,
(těž) síť, již zhotovil, spatřili bohové, otcové jeho.
Uzřeli luk, jak dokonalého je tvaru,
- 85 dílo, jež vytvořil, chválí otcové.
Pozvedl (jej) Anu ve shromáždění bohů,
luk políbil, řka: „Nechť synem je mým!“
I nazval luk těmito jmény:
,Dlouhé dřevo‘ nechť první je, druhé budiž ,Vítězný‘,
90 třetí jeho jméno je ,Hvězda luku‘; na nebi ji rozžehl.
I zasadil stanoviště jeho mezi bohy, jeho bratry.
Když Anu určil osudy luku,
přistavil královský trůn, jenž mezi bohy (velmi) byl vysoký,
a na něj v (tom) božském shromáždění ho posadil.⁷⁵
- 95 I shromáždili se velcí bohové
(a) klaněli se, velebíce sudbu Mardukovu.
(Pak) nad sebou samými kletbu vyřkli
a při vodě a při oleji přísahali, dotýkajíce se hrdel svých.
I odevzdali mu kralování nad bohy (všemi)
- 100 (a) potvrdili vládu jeho nad bohy nebes a podsvětí.
Anšar (ho) vyvýšil (a) jménem Asalluchi⁷⁶ nazval.
„Když promluví, skloňme se pokorně!
Výroky jeho nechť bohové pozorně sledují
a příkazu jeho ať dole i nahoře (největší) vážnost je dána!
- 105 Veleben budiž syn, mstitel náš,
a znamenitá jeho vláda, nechť sobě rovného nemá!
Nechť pase Černohlavce,⁷⁷ stvoření svá;
opěvat budou činy jeho, i nevejdou v zapomnění po všechny dny!
Oběti velké nechť stanoví pro otce své,
- 110 nechť stará se o jejich živobytí a pečuje o jejich svatyně.
Obětem zápalným nechť zavonět dá, nechť rozjásá oltáře jejich.
Zemi ať učiní k obrazu nebeských výtvorů svých

⁷⁵ Není jasné, koho bůh Anu posadil na trůn. Podle smyslu by to měl být Marduk, gramatika textu však ukazuje spíše na Mardukův „luk“, sumersky GIŠ.BAN, akkadsky *qaštu*, podstatné jméno ženského rodu, které je předmětem slovesa *ultešibší*, doslova „nechal ji (sic!) usednout“.

⁷⁶ Asalluchi, původně bůh města Ku'ara, jež se nacházelo v blízkosti Eridu; nejstarší syn boha Enkiho/Ey, který byl ztotožněn s Mardukem.

⁷⁷ „Černohlavci“, poetické označení „lidstva“.

- (a) úctě své naučí Černohlavce!
Lidé ať nezapomínají vzývati boha svého,
115 na jeho příkaz bohyni bedlivě naslouchají!
Kéž oběť přinesou bohu a bohyni své,
necht' nezapomenou na ni (a) myslí na boha svého!
Ať zvelebeny jsou posvátné jejich okrsky(?), zbudovány svatyně.
Vskutku, mezi (své) bohy jsou rozděleni Černohlavci,
120 (však) nám, ať jakkoli ho nazýváme, jen on je bohem!
Nuž vyhlasme padesát jeho jmen!
Budíž skvělá jeho pouť (a) stejné jeho činy!
(1) Marduk – tak ho nazval při zrození jeho otec Anu,
to on zřídil pastviny a napajedla, dává hojnost chlévům.
125 Potopou, svou zbraní, spoutal nepřátele
(a) bohy, otce své, zachránil v tísní.
On vskutku je synem, Sluncem bohů zářícím,⁷⁸
kéž ustavičně kráčejí v jeho jasném světle!
Lidstvo, jež stvořil, bytosti živé,
130 obtížil robotou bohů a oni se pokoje dočkali.
Stvoření (i) zničení, odpuštění (i) potrestání
necht' na jeho příkaz se stane; kéž všichni k němu vzhlížejí!
(2) Marukka – vpravdě on bůh je, stvořitel jejich,
dobroděj Anunnaků, utěšitel Igiů.
135 (3) Marutukku – on útočištěm je země, města a lidu svého,
navěky necht' lidstvo pozorně mu naslouchá!
(4) Meršakušu – zlostný i uvážlivý, rozhněvaný i odpouštějící,⁷⁹
širokého srdce, všeobjímajícího nitra.
(5) Lugaldimmerankia – to jméno společně jsme vyřkli
140 (a) nad bohy, otce, příkazy jeho jsme povznesli,
neboť on jest všech bohů nebes a podsvětí pán
(a) král, před jehož pokynem bázní jsou naplnění bohové nahoře i dole.
(6) Nade-Lugaldimmerankia – tímto jménem jsme ho nazvali;
všech bohů pečovatel,⁸⁰
jenž na nebi i na zemi, když v tísní jsme se ocitli, zbudivatel náš příbytek
145 (a) Igiům a Anunnakům sídla rozdělil.
Když jméno jeho (zaslechnou), necht' zachvějí se bohové (a) roztřesou se
(strachem) v obydlí (svém).
(7) Asalluchi – tak ho nazval jeho otec Anu.⁸¹

⁷⁸ Viz I 101 an.

⁷⁹ Meršakušu, sumersky, „rozhněvaný (i) rozvážný“. Tyto Mardukovy vlastnosti jsou podrobněji rozváděny v úvodní části skladby *Ludlul bēl némeqi* „Chci chválit pána moudrosti“ (Prosecký 1995b, 44 an.).

⁸⁰ Nade-Lugaldimmerankia, sumersky, „rádce (pečovatel), král bohů nebes a podsvětí“.

⁸¹ Viz nicméně VI 101, kde toto jméno Mardukovi uděluje bůh Anšar.

- Vpravdě on je světlo bohů, mocný (jejich) vůdce,
 jenž podle jména svého, ochránce boha a země,
 150 v souboji hrozném zachránil v tísní příbytek náš.
 (8) Asalluchi-Namtila – tak za druhé (ho) nazvali; bůh života zachovatel,⁸²
 jenž podle povahy své obnovil všechny zničené bohy,
 pán, jenž svým zaklínáním čistým k životu vzkřísil zemřelé bohy
 (a) vyhubil zavilé nepřátele; chválu (mu) vzdejme(?!)
 155 (9) Asalluchi-Namru(?) – to jméno za třetí bylo vysloveno;
 přečistý bůh, jenž naši cestu očišťuje.⁸³
 (Tak) po třech jménech obdařil ho Anšar, Lachmu a Lachamu
 a (nato) pravili bohům, synům svým:
 „Každý z nás třemi jmény ho nazval
 160 (a) jako my též (i) vy vyslovte jeho jména!“
 Zaradovali se bohové, (když) zaslechli tu výzvu,
 ve dvoraně společně se radili.
 „Chvalme jméno syna, hrdiny, mstitele našeho
 (a) opatrovníka!“
 165 Ve shromáždění usedli (a) určili osudy,
 se všemi (náležitými) obřady vyslovili jeho jména.

VII. TABULKA

- (10) Asarri – setby dárce, jenž meze (polí) stanovil,
 stvořil obilí a len (a) bylinám dal vyrůst.⁸⁴
 (11) Asaralim – v poradním shromáždění má jeho rada
 (největší) vážnost (a) význam,
 bohové (jí) dbají, nemajíce strachu.⁸⁵
 5 (12) Asaralimnunna – uctivě pozdravovaný, světlo otce, zploditele svého,
 dobrý správce příkazů Anua, Enlila a Ey-Ninšiku.
 On jest jejich pečovatel, jenž podíly jejich jim přiřkl,
 (a) jehož pole hojnost na zemi množí.
 (13) Tutu – [on] jest tvůrce obnovy jejich,
 10 kéž svatyně jejich očistí (a) oni si odpočinou!
 Nechť zaklínání vytvoří (a) bohové ať klidní jsou!

⁸² Namti(la), sumersky, „život“.

⁸³ Namru(?), akkadsky, „jasný, zářící“.

⁸⁴ Komentář k řádkům 1–2: [^dAS]AR.RI = dárce; RU = darovat; SAR = sadba; A = plán (→ meze);

⁸⁴ RI₆ = být pevný (→ stanovit); RÚ = stvořit; SAR = obilí, len; ^{ma}SAR = vycházet (→ nechat vyjít, vypěstovat); SAR = zeleň

⁸⁵ Komentář k řádkům 3–4: ^dASAR.ALIM; SA = dům; SÁ = rada; ALIM = významný; SA = znamenitý; SÁ = rada; DINGIR = bůh; SA = dbát; [S]A₅-SA₅ = bát se, naučit se

- (Však) vztyčí-li se oni v hněvu, (pak raději) ať na ústup se dají!
 Věru, tak mocný je ve shromáždění bohů, [otců] svých,⁸⁶
 že nikdo z nich se mu nemůže [rovnat.]
- 15 (14) Tutu-Zi'unkenna – život zástupů [svých],⁸⁷
 jenž bohům sklenul čistá nebesa.
 (Tam) jejich cesty vytyčil (a) určil [sídla.]
 Necht' mezi lidmi neupadne v zapomnění, [necht' vzpomínají] činů jeho.⁸⁸
- (15) Tutu-Ziku – (tak) za třetí (ho) nazvali, opora čistoty,
 20 bůh dobrého větru,⁸⁹ pán vyslyšení a přízně.
 Původce bohatství a vrchovaté hojnosti, tvůrce nadbytku,⁹⁰
 jenž veškerý náš nedostatek v plnost proměnil.
 V (dobách) velké tísně cítili jsme jeho svěží van.
 Necht' šíří, necht' pění jeho chválu (a) ustavičně (ho) velebí!
- 25 (16) Tutu-Agaku – (tak) za čtvrté (ho) lidstvo bude slavit;
 pán čistého zařikání, jenž křísí nebožtíka,
 nad spoutanými bohy se slitoval
 a bohy, nepřátele své, zprostil tíživého jha.
 Pro volnost jejich stvořil pokolení lidské;
 30 milosrdný, on má moc života.
 Necht' přetrvají (a) nebudou zapomenuta slova jeho
 v ústech Černohlavců, jež ruce jeho stvořily!
 (17) Tutu-Tuku – za páté; necht' ústa jejich opakují jeho svaté zaklínání,
 neboť zařikáním čistým⁹¹ on vymýtil všechny zlé.
- 35 (18) Šazu – zná srdce bohů⁹² (a) v nitro nahlíží,
 zlosyna nenechá uniknout.
 Oporou je shromáždění bohů (a) jejich srdce potěší;
 pokořitel vzpurného, širá jejich záštita.
 On dává pravdě vítězit (a) hubí nepoctivou řeč

* Komentář k řádkům 9–13: [^dT]U.TU = stvořitel; TU = stvořit, být nový, obnovit se; DA = on; TU₉ = čistý; [D]Ů = svatyně; [D]A = on, necht'; [DU₆.D]U = spočinout; TU = [stvo]řit; TU₆ = zaklínání; DINGIR = bůh; TI = odpočinout si; TUM = hněvat se; DA = necht'; TUM = povstat; TU = otočit; DU₈ = hrud' (→ otočit hrud', dát se na ústup); DA = necht', být vysoký (→ být povýšen, být mocný); TA = v; TU₆ = shro[máždění]; DINGIR = [bůh], [otec]

^f Zi'unkenna, sumersky, „život shromáždění, shromážděných“.

* Komentář k řádkům 17–18: ZI = [cesta], [uchopit] (→ vytyčit); ZU = [věděť] (→ určit); NA = sta[noviště]; TA = nech[ť ne]; TU₉/ZI = [...]; TA = v; UNKEN = lid[stvo]; TUM = čin; DU₈ = podr[žet v paměti]

* Ziku, sumersky, „čistý dech, van“.

* Komentář k řádkům 19–21: DŮ = stvořit, pojmenovat; ZI = být pevný (→ opora); KŮ = čistý, očištění; DINGIR = bůh; TU₁₅ = vítr; DU₁₀ = dobrý; DINGIR = pán; ZI = slyšet, dát souhlas (→ být příznivě nakloněn), být (→ původce); KŮ = blahobyť; KU₆ = hojnost; ZI = být stálý (→ tvůrce); [...] = nad[bytek]

²¹ Tuku, sumersky, „čisté, svaté, zařikání, zaklínání“.

²² Šazu, sumersky, „znající nitro, srdce“.

- 40 a lež od [pravdy] je před ním rozeznána.⁹³
 (19) Šazu-Zisi – přemožitel povstalců; (tak) za druhé (ho) budou chválit,
 bohy, otce své, zbavil strnulosti.⁹⁴
 (20) Šazu-Suchrim – za třetí; vyhubil zbraní všechny nepřátele,⁹⁵
 zmařil jejich snahy (a) ve vítr je proměnil.
- 45 Zničil všechny zlosyny, kteří na něj táhli.
 Ať shromáždění bohů ustavičně jásá!
 (21) Šazu-Suchgurim – (to) za čtvrté; popřává sluchu bohům, otcům svým.
 On vyhladil protivníky, zničil jejich ratolesti
 (a) překazil jejich dílo, nenechal z nich vůbec nic.
- 50 Necht vzývají (a) vyslovují jméno jeho na zemi!
 (22) Šazu-Zachrim – (tak) za páté si (o něm) budou pokolení příští vyprávět.
 Záhuba všech nepřátel (a) veškerých vzpurníků,
 jenž všechny uprchlé bohy do (jejich) svatyní uvedl zpět.⁹⁶
 Kéž trvalé jest toto jeho jméno!
- 55 (23) Šazu-Zachgurim – (tak) za šesté (ho) ještě všude budou chválit,
 neboť všechny protivníky [on sám] zničil v boji.
 (24) Enbilulu – on je pán, jenž hojností je zahrnuje,
 mocný pastýř jejich, jenž oběť chystá (jim).
 Pečuje o pastvinu (a) napajedlo, které zřídil na zemi,
- 60 otvírá kanály (a) vody hojnosti dělí.
 (25) Enbilulu-Epadun – pánem pastviny
 a záplavy(?) za druhé (ho) budou zvat.
 Správce kanálů nebes a země, jenž hloubí brázdy osevni⁹⁷
 a čistou setbu do stepní (půdy) vložil.
 Pečuje o strouhy a příkopy (a) kreslí brázdy.
 (26) Enbilulu-Gugal – správce božích kanálů,⁹⁸
 (tak) za třetí (ho) budou velebit.
- 65 Pán hojnosti, nadbytku (a) bohatých žní,
 příčina blahobytu, rozkvět příbytků,
 dárce obilí, stvořitel zrna.
 (27) Enbilulu-Chegal – hromadí bohatství⁹⁹ k spotřebě(?) lidské,
 zemi širou hojností skrání (a) dává rašit zeleni.

⁹³ Komentář k řádkům 37–38, 40: [ZI] = [být pevný] (→ opora); [ŠĀ] = [shromáždění]; [DINGIR] = bůh; [ŠA₆] = [dob]rý (→ těšitel); [ŠĀ] = [srd]ce; Z[I] = [sklo]nit se (→ pokořit), [po]volný (→ vzpurný); ZU = [stře]cha (→ záštita), být široký, lež; ZI = být pravdivý (→ pravda); ZU = rozeznat; ZI = [mí]sto (→ na místě, před)

⁹⁴ Zi (ZI), sumersky, „odstranit“.

⁹⁵ Such (SUCH), sumersky, „vykořenit“.

⁹⁶ Zach (ZĀCH), sumersky, „uprchnout, zahynout“.

⁹⁷ Epadun, sumersky, „hloubit systém zavlažovacích kanálů“.

⁹⁸ Gugal, sumersky, „správce zavlažovacích kanálů“.

⁹⁹ Chegal, sumersky, „hojnost, nadbytek“.

- 70 (28) Sirsir – nad Tiamatou horu navršíl
 (a) zbraní si vydobyl mrtvolu její.
 Vůdce země, pravý pastýř jejích (obyvatel),
 jehož kštice polem je obděláným, políčkem (i) brázdou.¹⁰⁰
 Širé moře překračoval v hněvu
- 75 (a) kolbištěm jak přes most procházel.
 (29) Sirsir-Malach – (tak) za druhé (ho) nazvali (a) tak se staň!
 Tiamat je jeho lodí, on (pak) jejím lodníkem.¹⁰¹
 (30) Gilim – nasypá obilí v hromady mocné,
 dává zrod zrna a plemenné ovci (a) zemské vydává símě.
- 80 (31) Gilimma – bohů zpevňuje svazek (a) tvůrcem je trvalých věcí,
 obruč, jež sevřela je, dobrodiní zdroj.¹⁰²
 (32) Agilimma – vysoký, jenž (sněžné) koruny zbavuje (vrcholky hor)
 (a) na sněh pozor dává,
 stvořitel země nad vodami, opora (nebeských) výšin.¹⁰³
 (33) Zulum – jenž bohům pastviny určuje (a) rozdílí plody,
 podíly i oběti rozdává, o svatyně pečuje.¹⁰⁴
- 85 (34) Mummu, stvořitel nebes a země, bůh, jenž řídí (všechna) rozhodnutí¹⁰⁵
 (a) očišťuje nebesa a zemi, jest za druhé (35) Zulumummu,
 jemuž jiný bůh se v síle nevyrovná.
 (36) Gišnumunab – stvořitel všeho lidstva, tvůrce světových stran,
- 90 zhoubce Tiamatiných bohů, stvořitel lidského pokolení¹⁰⁶ z podstaty jejich.
 (37) Lugalabdubur – král, jenž zmařil Tiamatino dílo (a) vytrhl [jí] zbraň
 (a) jehož základ pevný je vpředu i vzadu.¹⁰⁷
 (38) Pagalgu'enna – první mezi všemi pány, mohutná je jeho síla,
 největší je mezi bohy, bratry svými, vládce všech.¹⁰⁸
- 95 (39) Lugalduřmach – král, pouto bohů, pán silného lana,¹⁰⁹
 jenž povýšen byl v sídle královském, nejvznešenější mezi bohy.¹¹⁰

¹⁰⁰ Jiný možný překlad tohoto řádku: jemuž darováno bylo pole obdělané, políčko (i) brázda.

¹⁰¹ Malach, sumersky, „lodník“.

¹⁰² Gilim, sumersky, „splést, provaz ze spleteného rákosu“.

¹⁰³ Komentář k řádkům 82–83: ^dGIL.MA; ÍL = být vysoký, vznešený; MA = odstra[nit]; GIL = koruna, kontrolo[vat], sněh, král koruny = vynika[jící(?)]; MA = stvořit; IM = ze[mě]; AN = vy[soký]; MU₉ = voda; GI = být pe[vný] (→ opora); AN = vy[soký]

¹⁰⁴ Komentář k řádkům 84–85: ^dZU.[LUM]; ZU = [vědět] (→ určovat); ÚL = [pastvina]; AN = [pro]; DINGIR = [bůh]; Z[U] = [vymezit]; U[L] = [plod]; M[U] = [dávat]; Z[U] = [podíl]; ZÍ = [oběť]; DING[IR] = [pečovat]; Z[Í] = [svatyně]

¹⁰⁵ Viz řádek I 4 a poznámku 46.

¹⁰⁶ Numun, sumersky, „sémě“.

¹⁰⁷ Komentář k řádkům 91–92: [LUGAL] = [král]; B[IR] = [rozptýlit] (→ zmařit); DÛ = d[ílo]; AB = moře; BU = odstranit, vytrhnout; DÛ = zbr[aně]; LÛ = [jenž]; DIN[GIR] = [hlava, přední část]

¹⁰⁸ Komentář k řádku 94: [...] = v; [DINGIR] = bůh; [PA₄] = bratr; [GAL] = převeliký, velký, pán; [GÛ] = celek

¹⁰⁹ Viz řádek V 59 a poznámku 70.

¹¹⁰ Komentář k řádkům 95–96: ^dLUGAL.DÛR.MACH; LUGAL = král; DÛR = pouto; DINGIR = bůh;

- (40) Aranunna – rádce Eův, stvořitel bohů, otců svých,
jehož vladařskému chování se nevyrovná žádný z nich.¹¹¹
- (41) Dumuduku – jehož čisté sídlo na ‚Svatém pahorku‘ se obnovuje,
100 ‚Syn svatého pahorku‘, bez něhož ‚Král svatého pahorku‘
neučiní žádné rozhodnutí.¹¹²
- (42) Lugal-Šuanna – král,¹¹³ jenž nejsilnější je mezi bohy,
pán, síla Anuova, převyšující Anšarovo jméno.
- (43) Irugga – zmocnil se všech uprostřed moře,
shromáždil všechno vědění, nesmírně moudrý je.¹¹⁴
- 105 (44) Irkingu – zmocnil se Kingua jak nepřítele(?) v boji,
ovládá příkazy veškerenstva (a) upevňuje vládu.
- (45) Kinma – panuje nad všemi bohy (a) radu udílí,
před jeho jménem jak (rákosí) v bouři se bohové zděšeně chvějí.
- (46) Esiskur – nechť v domě modlitby vznešeně usedne
110 a bohové mu dary přinášejí,
dokud od nich díl (svůj) nedostane.
Bez něho nestvoří nikdo (věci) důmyslné.
Černohlavci čtyř (koutů světa[?]) jsou tvorové jeho;
krom něho žádný bůh nezná jejich dnů směřování.¹¹⁵
- 115 (47) Girru – zpevňuje ... zbraně,
bojem s Tiamatou vytvořil (věci) důmyslné.
Velmi moudrý, věci znalý,
srdce nevyzpytatelné, jež neprozkoumá žádný bůh.¹¹⁶
- (48) Addu – budiž jeho jméno! Nechť pokryje celou oblohu

LUGAL = pán; DŮR.MACH = silné lano, kosmické pouto; LŮ = jenž; DŮR = v, sídlo; LUGAL = král; MACH = velký, mocný, vznešený; DŮR = pro; DINGIR = bůh; MACH = mnohý (→ velmi), vznešený

¹¹¹ Komentář k řádkům 97–98: ^dA.RÁ.NUN.NA; A.RÁ = rada; NUN = bůh Ea; RŮ = stvořit; DINGIR = bůh; A = otec; RA = jenž, pro; A.[R]Á = cesta, životní způsob, chování; N[UN] = [k]níže, vládce; NU = ne; RŮ = [rovnat se]; DIN[GIR] = [bůh]; [...] = žádný

¹¹² Dumuduku, sumersky, „syn svatého pahorku“. Duku (DU₆.KŮ) „svatý pahorek“, kosmické sídlo vládce bohů, kde jsou určovány osudy, prvotní příbytek bohů Anunnaků, sídlo boha Marduka v nádvoří chrámu Esagil v Babylónu. „Král svatého pahorku“, Lugaldukuga, přízvisko boha Eý.

¹¹³ Lugal-Šuanna, sumersky, „Král Babylónu“; Šuanna, sumersky, „ruka nebes“ nebo „ruka (boha) Ana“, jeden z „učených“ názvů Babylónu, jenž je v tzv. „Popisu města Babylónu“ vysvětlen akkadským sou-slovím *emúq šamé* „síla nebes“ (George 1992, 38–39, 241–243). Viz též mýtus o Errovi I 124 et passim.

¹¹⁴ Komentář k řádkům 103–104: IR = ukořistit; [G]I = všechno; [IR]₃ = střed; [...] = moře; [GŮ] = celek; [GE]₁₄ = ucho, moudrost; [UR]₄ = [shro]máždít; [GI] = [ucho, moudrost, široký] (širokého ucha = moudrý)

¹¹⁵ Komentář k řádkům 109–114: [^dE].SISKUR_x; É = být vysoký, vznešený; RA = v; É = dům; SISKUR_x = modlitba; RA = usadit se, sedět; DINGIR = bůh; [S]I₁₇ = přední strana; [GU]R₈ = vstupovat (→ přinášet); [SISKUR]_x = dar; [...] = až do; [SISKUR]_x = [přijem]; RŮ = [stvořit], [důmyslné dílo]; KUR(!) = čtyři, čtyři = končiny světa; RI = Černohlavci; R[Ů] = [stvořit]; E₁₁ = vysoký, horní, nad, kromě; RA = on; KŮ = záměr; U₄ = den; RA = ne; ZU = znát; DINGIR = bůh; ZU = někdo, nikdo

¹¹⁶ Komentář k řádkům 115–118: ^dGIBIL (GIRRU); GI = [být pevný]; R[Ů] = [...]; [...] = [zbraň]; R[A] = [jenž]; RA = [v]; IR = [boj]; RŮM.MA = m[ore]; RŮ = [stvořit], dů[myslné dílo]; GI = ši[roký],

- 120 a blahodárný jeho hrom ať nad zemí mocně burácí!
 (Ten) hřmot nechť mrakům odlehčí a lidem dole nechť obživu dá!
 (49) Ašaru – jenž podle jména svého dohlíží na bohy osudů,
 (též) o všechno lidstvo věru on pečuje.¹¹⁷
 (50) Néberu – nechť (pevně) drží přechody mezi nebesy a zemí,¹¹⁸
- 125 aby nahoře i dole nikdo nepřešel (a) na něho si musel počkat.
 Néberu je jeho hvězda, již na nebi rozžehl.
 Když dosáhne vrcholu (své dráhy), ostatní (jen) na ni hledí
 a takto (praví): „Jméno toho, jenž středem moře neúnavně(?) přecházel,
 budiž Néberu, držitel středu!“
- 130 Nebeských hvězd ať [stanoví] dráhy,
 ať všechny bohy jako ovce popásá!
 Kéž Tiamatu spoutá a její život nechť do nesnází padne, nechť je ukrácen!¹¹⁹
 Lidstvu (věků) budoucích, příštím dnům,
 ať nezadržitelně vzdálena je, navždy ať zmizí!“
- 135 Neboť stvořil nebesa (a) podsvětí dal tvar,
 (51) „Pánem zemí všech“¹²⁰ ho nazval otec Enlil.
 Když všechna (ta) jména, jež Igigové vyřkli,
 Ea uslyšel, plesalo jeho nitro
 a takto (praví): „On, jehož jména velebili otcové,¹²¹
- 140 vskutku je jako já, nechť jmenuje se (52) Ea!
 Veškerému řádu mému bude vládnout
 (a) všechny mé příkazy on bude spravovat!“
 Se jménem „Padesát“¹²² bohové velcí
 dali (mu) padesát jeho jmen (a) pouť jeho učinili skvělou.

u[cho], mo[udrost]; RŮ = u[činit] (→ zkušený, znalý); GI = u[cho], mo[udrost]; I[IR₅] = [srdce], [vzdálený] (→ nevyzpytatelný); RA = [jenž], [ne]; [IR₅] = [poznat]; [DINGIR] = [bůh]; [GŮ] = [celek]

¹¹⁷ Ašaru, souvisí s akkadským slovesem *ašáru* „přehlížet, kontrolovat, pečovat“.

¹¹⁸ Néberu, akkadsky, název nebeského tělesa (planeta Jupiter), též apelativum *néberu* „křižovatka, přechod, brod“.

¹¹⁹ Komentář k řádkům 126–132: [dNÉ.BÉ].RU; [AN] = hvězda; [R]A = jenž, v; AN = nebesa; E₁₁ = rozzářit; RA = nechť, uchopit; KUN.SAG.GÁ = začátek zpáteční (cesty); AN = začátek; RU = zpět; [RA] = jenž; RU = hledět; MA = takto, <syn>; RA = jenž, v; IR₅ = střed; RŮM = moře; BU = přecházet; RA = ne; NE = odpočívát; NE = jeho jméno; RA = nechť; NÉ.BÉ.RU = Néberu (planeta Jupiter); RA = držet; IR₅ = střed; RA = jenž; AN = hvězda, nebesa; RÁ = jít (→ cesta, dráha), být pevný (→ upevnit, stanovit); IR₅ = jako; RI = stádo, ovce (a kozy), pást; DINGIR = bůh; IR₅ = srdce; ŠÁ = srdce, shromáždění; IR = spoutat; RŮM = moře; IR = [...]; ŠI = ži[vot]; RIM = být v tí[sni], být k[rátký]

¹²⁰ Sumersky Enkurkur.

¹²¹ Komentář k řádkům 135–139: IR = on; AN = místo, místo = nebesa; RŮ = stvořit, dávat tvar; RU = mocnost, mocnost = podsvětí; EN.KUR.KUR je jeho jméno; MA = jméno, pojmenovat; A = otec; EN.KUR.KUR = bůh Enlil; MA = jméno; DINGIR = bohové Igigové; MA = pojmenování; GŮ = celek; [...] = slyšet; [...] = bůh [Ea]; [...] = n[itro]; LI = rado[vat se], ple[sat], být [veselý]; A = tak[to]; A = ot[ec]; MA = vel[ebit], jméno

¹²² „Padesát“ je mystické číslo boha Enlila, jehož postavení Marduk převzal.

- 145 Necht' (v paměti) jsou uchována, starší ať (jim) učí,
 necht' moudrý (a) vzdělaný spolu (je) probírají,
 ať otec (je) opakuje (a) synu předává,
 necht' uši ‚pastýřů‘ (jim) otevřeny jsou!
 Ten, (kdo) zanedbávat nebude Marduka, Enlila bohů,
- 150 dojde blaha a země jeho vzkvétat bude.
 Pevné je slovo jeho, neměnný jeho příkaz
 (a) výrok jeho žádný bůh nezvrátí.
 (Když) hněvivě pohlédne, (potom) se (již) neotočí,
 (a) když je rozezlen, žádný bůh nemůže čeliti jeho zlobě.
- 155 Nevyzpytatelné je jeho srdce, všeobjímající jeho nitro.
 Zlosyn a hříšník před něj předstupuje.
 Zjevení (toto), jež mu bylo sděleno,
 starší zapsal a zachoval sluchu pokolení příštích.
 [...] Marduka, jenž stvořil bohy Igigy,
- 160 [... necht'] zmenšují(?), necht' vzývají [jeho] jméno!
 [Ať dají za]znít(?) písni Mardukově,
 [jenž] Tiamatu spoutal a chopil se moci královské!